

EL

MAGAZÍN

Núm. 233

Divendres, 15 de juliol de 2022

ORIOLO BRUTAU

**“En una cultura com la nostra,
el fracàs està penalitzat”**

ENTREVISTA

ORIOI BRUTAU

“Els consumidors ja no adquirim només productes i serveis, comprem propòsits”

De les experiències negatives se'n poden treure lliçons de vida. Ho va fer Oriol Brutau (Granollers, 1971), consultor expert en comunicació d'empreses i màrqueting. L'anterior crisi el va deixar al límit, va tocar fons i es va enlairar de nou pensant en posar en joc les seves capacitats. D'aquí n'ha nascut un llibre, 'El mètode CREA de les oportunitats' (Libros de Cabecera), on les seves reflexions es sumen al testimoni d'altres persones.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

El llibre neix d'una experiència personal. Som a l'any 2014, i vostè està assegut en un banc del passeig de Gràcia de Barcelona. Què hi fa?

Vull evitar la paraula *fracàs*, però em trobava en un moment empresarial en què s'ensorra el món sota els meus peus. Tot el que havia construït en els vint anys anteriors ha desaparegut per circumstàncies pròpies del dia a dia de les empreses. Ni millors ni pitjors, ni úniques. L'economia familiar havia d'estar recolzada per la meua dona i jo, tot i que no havia deixat de treballar ni un sol dia, havia de fer front a tants compromisos que no en tenia ni per pagar un cafè... Per això era en aquell banc mentre esperava per visitar un client. Comprava cigarrets amb la Visa quan anava a posar benzina perquè no tenia efectiu.

Va ser el moment de tocar fons?

Això ho veiem a les pel·lícules, que quan algú toca fons només pot pujar. Però quan t'hi trobes, penses que encara pots tirar més avall. No ho saps fins que t'ho mires amb distància. Jo estava desesperat, i necessitava molta energia mental per encarar situacions a les quals no estava acostumat. I va arribar un dia que ni diners a la butxaca ni crèdit a la targeta, el dia d'aquell banc.

Però venia d'una història d'èxit, en un sector (màrqueting, organització d'esdeveniments...) que anava molt bé... fins a la crisi de 2008?

La vàrem superar i tot. L'empresa canvia de forma, però pleguem el 2011, no ho resistim més. I vaig estar barallant-me dos o tres anys en aquell context que no sé si dir-ne postcrisi. Tenia un actiu, el meu *know-how*, però no recursos.

No només li havien anat bé les coses, sinó que ho mostrava en el seu estil de vida...

Una de les coses que he anat descobrint és la gent que em diu “jo també m'hi he trobat, amb això que expliques”. Ser emprenedor comportava no només ser-ho, sinó la necessitat d'aparentar-ho, en una cultura com la nostra en què el fracàs està penalitzat. Jo em comportava d'acord amb els marcs mentals que se m'havien inculcat. Amb el temps he après que estàs sol, en aquesta tessitura, i que tant costa que t'allarguin la mà com demanar que ho facin. Fins a la publicació del llibre estava neguitós per si m'estava despullant massa, i ha passat el contrari: he tingut infinites mostres de gratitud de gent que s'ha sentit acompanyada.

Havia descuidat els números? Diu que quan vostè s'ho passava bé era creant idees.

En podríem dir un cert *síndrome de l'artista*. Fent una retrospectiva, m'adono que el meu jo connectava més amb la part creativa, tot i que em semblava que gaudia de la gestió. No és cert, que de les experiències n'aprens, perquè si no te les mires, no aprens! El llibre està fet des d'aquesta visió, m'adono que no era on volia ser.

Ha canviat?

Ara intento treballar amb les mateixes eines,

“No hi ha cap cas d’innovació que hagi sorgit espontàniament, tots han estat el resultat d’un procés de construcció a llarg termini”

però més en contacte amb el projecte, i he creat un model en què pràcticament no hi ha gestió, només creació.

Quin clic s’activa aquell dia del banc en vostè?

Té més significat temps després, que en el precís instant. Imagini que està navegant en una barqueta i una tempesta aixeca onades de vuit metres: en aquell moment només està pendent de superar cada onada, sobreviure-la. No té capacitat ni energia per aixecar el cap, només per remar. Jo vaig aprendre molt, d’allò que em va passar: de manera inconscient, més que conscient, vaig decidir aplicar un pla de màrqueting –allò que portava anys fent per a les empreses– a mi mateix. Posar en valor els actius que ja tenim, perquè si els anem a buscar a fora, el trajecte pot ser llarg i incert. El que tenim, és cert. Què no tenia? Diners. Però tenia una família que

em recolzava. Què tenia? Por. I no sap la de llibres que vaig llegir per entendre el mecanisme de la por! També tenia incertesa, és clar: amb fills petits, patia més per ells que per mi, però també em donaven una força extraordinària. Jo podia dir “fins aquí he arribat”, però per ells havia de seguir.

Imagini’s si el van veure malament, que va demanar una assegurança i l’agent que li fa l’adverteix que hi ha inclòs la possibilitat del suïcidi. Brutal!

Fer aquest llibre ha estat un plaer, però descriure aquest punt segueix essent molt dur. Jo no n’era conscient, ni ho vaig manifestar mai, però suposo que desprenia desesperació. Allò del llenguatge no verbal. Encara m’impacta...

La seva proposta comença parlant de Zoom, ara que tots l’hem fet servir tant. No és un cop de sort, ells feia deu anys que es preparaven. Ens vol dir que les oportunitats no venen d’un cop de sort?

Tenim un biaix cultural. Tendim només a veure la punta de l’iceberg, l’èxit de les coses... però ja sabem que només sura un deu per cent, i la resta està submergida. No hi ha cap cas d’innovació que hagi sorgit espontàniament i en el moment en què és necessari: tots han estat un procés de construcció a llarg termini. He parlat de Zoom perquè buscava un cas contemporani i conegut, però els que ens dediquem a parlar d’innovació i màrqueting n’expliquem molts: Nespresso, Apple, Fuji... El cas de Zoom, però, ve a dir que si un és bo construïnt el seu propi futur, ha de començar en un moment determinat i perseverar, no perdre el propòsit.

Diu que ha volgut parlar “d’empresa i de vida”.

Aquest llibre parla de la innovació, i transita constantment de les empreses a les persones, perquè les empreses les formen persones. No he volgut fer un manual-miracle, una fórmula fàcil. Pretén explicar una metodologia en què, si hi treballem, crec que podem fer un camí i reeixir. Jo tenia por que a les llibreries acabés als prestatges del creixement personal i l’autoajuda. Tot i que li tinc molt respecte al *coaching*, i he tibat de persones que són autoritats en aquesta matèria, perquè el meu procés era en bona part psicològic.

On volia que fos classificat, doncs?

A l’apartat d’empresa. I s’hi ha col·locat de manera natural. Parlo d’empresa, i en puc parlar amb una certa seguretat... En canvi, em fa respecte posar-me en la persona, perquè aquí es toquen temes sensibles. Però com que les esferes de les persones estan en constant moviment, es toquen. Quan parlem del propòsit d’una empresa, interpel·lem els que la governen, i aquesta gent té processos psicològics individuals!

El camí que proposa té quatre passos. Del primer en diu *concedir*. I abans de fer el primer pas, diu que ens aturem i deixem d’anar *en automàtic*.

Ens hem de permetre reconèixer-nos i acceptar-nos tal com som i amb les nostres circumstàncies. Quan algú passa per un procés com el que jo vaig passar, tenim la tendència a culpar-nos. I em vaig adonar que hi havia uns elements que formen part de les creences –no de les imposades– que tenim i no veiem. Primer, concedeix-te un marge per parar i saber qui ets. Els ulls miren enfora, però primer hem de mirar endins. Concedeix-te ser tu mateix.

Deixar de culpar el destí de la situació. Potser el destí no, però les circumstàncies si que influeixen, no? Com la crisi que a vostè el va tocar.

Al cap de deu anys, agraeixo aquelles circumstàncies, perquè em van fer créixer, em van permetre aprendre coses que no hagués après. No hi ha circumstància bona o dolenta. Ningú no pot esperar que la vida sigui sempre progrés i prosperitat. Si decidim que les circumstàncies no són les culpables sinó les que ens toca viure, aleshores aprenem. I quan aprenem, deixen de viure *en automàtic* i ho fem amb consciència. I comencem a crear les nostres pròpies circumstàncies. I evidentment, n’hi ha que sobrepassen les voluntats individuals! No vull recórrer a aquell tòpic de que les crisis són oportunitats, però sí que vull dir que fins i tot en els pit-

jors contextos hi ha qui s’abandona i es deixa endur pel tsunami, i hi ha qui pot establir-hi una relació, crear el seu propi camí.

Un segon pas, reconèixer. Saber cap on vols anar, però conscient de les teves limitacions?

Quan vaig fer el procés de reconèixer-me a mi mateix, vaig trobar que no era empresari sinó artista. Si jo en aquell moment d’autoanàlisi hagués vist que era empresari, hauria intentat seguir construint empreses. Ja havia fet la primera etapa i podia afrontar la segona amb seguretat.

S’ha de ser sincer amb un mateix, però...

Ho has de ser. Dels múltiples camins que se’t presenten, hauràs de renunciar a alguns. No es pot matar tot el que és gras, que diem en català. Cal triar conscientment. Quan funciones en automàtic, vas fent, però quan reconeixes qui ets, ho fas amb una perspectiva diferent. Posar llargues i curtes, alternativament.

No és només arribar a un lloc, sinó com. Ara les empreses venen els productes associats a uns valors, i cada vegada ho veiem més.

Les empreses ens demanen que treballem amb un propòsit. Els consumidors ja no adquirim només productes i serveis, comprem els propòsits. Estem tancant una etapa del capitalisme, la del consumisme forassenyat, perquè hem vist que ens prenia recursos que necessitem. El propòsit de les empreses no el creem, el busquem. Ells ja el tenen, l’hem de descobrir, i si n’hi ha algun de negatiu, corregir-lo. Quan ho fan, tot pren sentit. El propòsit i els valors són allò que Xavier Farràs en diu, a l’epíleg, *identitat estratègica*. Nosaltres som exigents: agafem el *claim* d’un anunci i busquem si l’empresa és coherent amb això.

El tercer pas és *enrolar*. Què vol dir? Fer equip, envoltar-te de la tripulació?

No. O en tot cas, al final. *Enrolar* té a veure amb els teus propis recursos. Es tracta que els incorporis per servir-te a tu mateix i als altres. Volia una paraula bel·ligerant: enrolar-se a l’armada, oi? Tots som un buc i tenim instruments per posar-hi a dins. En el meu cas, crec que és la bona capacitat per tenir bones relacions amb altres, i van esdevenir recursos. Vol dir que algú que no tingui aquesta capacitat no pot crear oportunitats? En absolut. El dia de la presentació del llibre, un amic em va dir que ell no seria capaç de fer el mateix. Ell seria capaç d’altres coses. Per exemple, parlo de la Mònica Mendoza, una conferenciant que viatjava per tot el món. Amb la pandèmia també ser li va ensorrar el món, però es va adonar que el seu atribut no era la capacitat de viatjar, sinó la d’explicar coses que tenien sentit per als altres, i que ho podia fer per videoconferència: va activar això. La pandèmia li ha fet un favor: viatja menys i pot conciliar-ho amb la vida familiar. En les empreses passa el mateix: els processos d’innovació que surten més bé són els que venen de dins mateix, no els que s’han d’anar a buscar a fora.

I finalment, actuar, perquè tot això no quedi en retòrica buida.

El pas d’actuar és el més important, sempre que sigui al final. A vegades jo m’he trobat actuant abans d’hora, allò de morir d’èxit perquè has creat una empresa amb bona idea, però abans de temps. Actuar ha de culminar el procés, disposar de tots els recursos o elements que has entès, creat, identificat i reclutat. Em fascina, d’aquesta *actuació*, que pots actuar per tu... i per a altres.

Es refereix a l’acció social, el mecenatge...?

Soc del Rotary Club, no vaig deixar de ser-ho ni en els pitjors moments. Actuar per als altres et retorna.

Fer tot això no està necessàriament lligat a un moment concret, la joventut. Vostè ho ha fet de més gran.

És un aspecte implícit però important, perquè també estic a partir dels 50. Crec que és un moment vital de maduresa i un gran moment vital de creativitat. Això val per als 60 i per als 70... I fins a l’últim dia les persones som creatives. Tenim la capacitat d’actuar i influir, independentment de l’edat i fins i tot de les capacitats físiques.

OPINIÓ

Francisco Castro

DES DEL DRON

Tres potes per a un patíbul

La Sònia escolta a la ràdio un àudio en què una comissària en cap diu que hi ha dones a les quals els agradaria que les violés un antdisturbis. Es referia als que eren a Barcelona l'any 2019. Li cou el comentari, però fan més mal les rialles que acompanyen el comentari de la policia. Són rialles d'homes. Tots policies, com la comissària. Potser algun va ser a Barcelona aquests dies. El llavi no està partit. Pensava que sí. Li havia semblat sentir a la punta de la llengua que hi havia sang. Però no. Es concentrava, mentre ell es movia sobre ella, en l'enèsima violació, a sentir si la llengua percebia la sang que entenia que hauria de tenir al llavi després de la bufetada amb què solia començar el ritual. Però no hi ha sang. Només inflor. Prefereix concentrar els seus sentits aquí, al llavi, o a la punta dels peus, o a l'esquerra del sostre del dormitori, que va aparèixer fa un mes, i no en el que ell li està fent. Quantes van? Va deixar de comptar en arribar la 20. Quan va ser la dècima, ho va denunciar. Però parlem en propietat: en realitat no va arribar a denunciar. Va anar a la comissaria. Morta de por i tremolant-li les cames. No perquè l'hagués violat, una altra vegada, sinó pel que li preguntarien. El policia que li va prendre declaració s'embolicava amb el teclat de l'ordinador i escrivia amb dos

dits buscant les lletres com qui procura el Sant Greal. Això va durar una hora de preguntes formals en les quals les respostes no podien reflectir l'espant sofert durant anys de cap de les maneres. El policia gairebé il·letrat era tan lent que va arribar a sentir-se com una professora dictant unes notes a un grup d'alumnes desganats. Després la van portar, amb un paper ple de faltes d'ortografia, al jutjat

Un candidat diu que la violència de gènere no existeix: que la violència és violència i no n'hi ha una exercida contra les dones pel fet de ser dones

de guàrdia. Sa senyoria, d'uns seixanta anys mal portats, li va dir: "Serà difícil demostrar que l'ha maltractat tants anys. Per què no ho ha denunciat fins avui? Per què ho fa ara? Què ha canviat? A més, pel que vostè comenta, és només sexe el que fa amb vostè, no és així?" La Sònia va contestar, però parlava tan baix que no li va quedar clar si sa senyoria l'escoltava: "No és sexe, és una violació." "Del seu

marit?, va insistir sa senyoria, "de l'home amb el qual està casada quan mantenen relacions sexuals?"

La Sònia es renta la cara. Té, en efecte, el llavi inflat, però no sagna. Potser si sagnés sa senyoria li faria més cas. Entra a la dutxa i es frega tot el cos. Especialment aquí. Aquí a baix. Aquí a baix on es materialitza, pel que sembla, la seva condició de dona. S'emporta el transistor al bany. La música calla perquè són les hores en punt. Un candidat parla de violència intrafamiliar i diu que la violència de gènere no existeix. Un candidat home, per cert. Sap qui és. Així doncs, un candidat home i baronívol, d'aspecte viril, per redundar. Diu que la violència és violència, i que no n'existeix una d'específica exercida contra les dones pel fet de ser dones. La Sònia es tira sabó a la mà i es frega tot el cos, una altra vegada. El seu cos de dona ultratjat tres vegades avui. Pel seu marit, que la considera cosa. Per una comissària en cap que hauria de cuidar d'ella i de totes. Per un candidat ben vestit que promet regeneració i que comença per negar-li a ella tota possibilitat de recer. Marit, policia i candidat se li apareixen com les tres potes del mateix patíbul. L'aigua, en cercles d'esquerra a dreta, descendeix per l'embornal. Mes no porta la tristesa amb ella. Aquesta queda enganxada a la pell. Per sempre més.

Rosa Pruna

Calors i sequeres persistents

Els sectors agrícoles i ramaders de tota la Unió Europea, per ser precisos, estan en alarma, quasi en peu de guerra per tot el que està passant. Ja no parlem del canvi climàtic que ens toca a tots, i molt especialment al sector primari. Sequeres perllongades, glaçades, pedregades i les fortes calors que fan perdre milions d'euros als agricultors i ramaders, quan era importantíssim collir molt de cereal, per no haver de dependre dels grans especuladors dels cereals, que no tot és culpa de la guerra d'Ucraïna.

Qui més culpa té que tinguem uns preus disparats de les matèries primeres són els que s'enriqueixen, diguem carburants, gas, electricitat i cereals, amb el vistiplau de la Unió Europea. França, com sempre, la primera que ha intervingut les elèctriques, la inflació amb subvencions no s'arreglarà, manca una política ferma per uns mercats distorsionats i inflats que productors i consumidors paguem totalment. Ja seria hora que la Comissió Europea, en comptes de pagar anuncis a les televisions i als mitjans escrits, escoltés més el que passa. Ara amb una mà ens donen una ajuda enverinada i plena de clàusules per complir i amb l'altra, ens venen. Som moneda de canvi, com sempre des del 2000 amb el

lliure comerç. Ara toca Nova Zelanda. Han signat un acord amb la UE per la importació gradual durant set anys de 38.000 tones lliures d'aranzels de carn de xai, 10.000 tones de carn de boví, 15.000 tones de mantega i 25.000 tones de llet en pols. Tot sense aranzels, amb entrada lliure i, pels europeus, sortida a pals.

Com pot ser que la nova PAC més verda i de proximitat (de la granja a la taula), carns que viatjaran 25.000 km lliures d'aranzels i de CO₂? Es veu que això no va contra el canvi climàtic. Ara podem veure com als Països Baixos, els nostres veïns europeus, els volen fer tancar les explotacions tant de porcs com de vaques perquè contaminen. Es veu que els vaixells i avions amb què fem venir carn de l'altra banda de món no contaminen. Fer tancar per comprar fora, una política agrària erràtica que s'aplica des de fa temps. Primer ens fan deixar la terra en guaret, ens paguen per no produir, i ara amb la guerra inhumana s'ha vist com a Europa no som autosuficients ni de petroli, ni de gas, ni de cereal. D'aquest últim, si no podem fer una PAC més productiva i menys restrictiva, la PAC d'avui s'allunya més que mai de la realitat, treuen les ajudes del gira-sol

i la colza si no en tenim, ara hem pogut veure entre pandèmia i guerra unes puges desorbitades causant una inflació que els únics beneficiaris són les grans petroleres, grans empreses de gas i els especuladors del cereal. Una PAC més productiva i pagar realment el que val el producte.

El sector no vol viure d'almoines, com ara anuncia la Comissió Europea per mitigar les pèrdues milionàries, mentre que productors i consumidors esdevenen els grans perdedors d'aquesta inflació. Per acabar-ho d'arrodonir, ens fan anuncis televisius d'una nova PAC tan maca que diu "cuidar el camp és cuidar la nostra vida", però resulta que cada dia tanquen explotacions de cítrics, de vaques, de xais, i comprem carns de països que no compleixen cap de les normatives europees. Això sí, volen ser verds i sostenibles. Potser tots acabarem com el noi de l'anunci de cervesa, que vol viure la vida admirant paisatges verds, ossos, natura. Una vida sense treballar, ell mateix s'envia un missatge per dir-se com vol viure la vida. Potser tots haurem de fer el mateix. A mi, que he sigut una fervent europeista, em dol que es perdi l'esperit pel qual va néixer la política agrària comuna: produir aliments i unes rendes dignes als agricultors.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Reescriptura del guió

Una de les grandeses de la política són els girs inesperats. Dinàmiques que semblen imparables durant mesos, de sobte es frenen i fins i tot es capgiren. Tot depèn de saber utilitzar els temps i no només construir relats adequats, sinó de ser capaços de prendre mesures que la ciutadania entén que són les que toquen i que no necessiten ser explicades de manera complexa amb notes a peu de pàgina. El debat de política general del Congrés de Diputats a Madrid ens ha donat aquesta setmana una prova força evident d'això. La dreta fa molts mesos que està instal·lada en crear la sensació que la legislatura està acabada, que el govern d'esquerreres està noquejat i amb fase terminal. Amb la col·laboració amb el seu gairebé infinit aparell mediàtic, han intentat generar l'estat d'ànim que tot plegat és un desori i han activat el to dantesco respecte de la crisi i la seva responsabilitat, així com la guerra cultural contra els plantejaments progressistes. S'ha obviat una raonable bona gestió de la pandèmia, tant en termes sanitaris com econòmics, la consecució de fons europeus extraordinaris per reactivar l'economia i alhora fomentar reformes estructurals. També es menysté que els efectes devastadors de la inflació són el resultat d'un conflicte geopolític que impacta a tot el món occidental i que el que resulta fonamental no és assenyalar els efectes amb el dit, sinó prendre mesures contundents per reequilibrar uns costos i una factura que la inacció provoca que ho paguin només treballadors i classes mitjanes, mentre uns pocs aprofiten la

situació i acumulen beneficis escandalosos.

Les mesures econòmiques anunciades per Pedro Sánchez aquesta setmana es podrà dir que s'havien de prendre abans o bé que encara haurien de ser més dràstiques, però ben segur que són pertinents. Ajuts de veritat als que pateixen l'encariment de preus i la devaluació del seus salaris i mesures fiscals excepcionals de cara a que la banca i

S'ha evidenciat amb el gir i el canvi de to que, de cara a les generals de 2023, hi ha partit i que, a la dreta, aquest darrer tram se li pot fer molt llarg

les empreses elèctriques cotitzen pels "beneficis caiguts del cel" en aquesta crisi i que són el resultat d'actuar de forma oligopolística injustificable per enriquir-se a costa de l'empobriment de la majoria. Mesures similars s'han pres a molts països europeus, hi governin socialdemòcrates o bé liberals. La recuperació de la iniciativa política per part del govern era absolutament necessària i ineludible, com ho era que el seu president amb aquest gir i rearmament cohesionés un govern que, certament, massa sovint ha fet massa soroll i ha transmès una imatge de desori. S'ha trencat el marc discursiu de la dreta,

que s'ha hagut de refugiar en el fet que aquestes són mesures "populistes" i en recuperar el recurs a ETA i el terrorisme de manera nostàlgica, com si l'esquerra hi tingués cap vincle i no hagués patit sobremanera la seva activitat en moments sortosament ja superats.

S'ha evidenciat amb el gir i el canvi de to que, de cara a les eleccions generals de finals de 2023, hi ha partit i que, a la dreta, aquest darrer tram se li pot fer molt llarg. Amb el rearmament ideològic i polític de Sánchez i l'esquerra, el Partit Popular ha callat i no ha tingut resposta, de manera que ha quedat alineat amb els interessos obscurs de les grans corporacions i amb les "beques per a rics" instrumentades per Díaz Ayuso. Feijoo ha quedat absorbit per l'estratègia de la polarització extrema que va adoptar, ja fa temps, el seu partit i la seva imatge de pretesa moderació queda absolutament diluïda. Lògicament, tot queda a mercè de l'efectivitat de les mesures anunciades i a la capacitat de donar continuïtat al canvi de guió, que la ciutadania ho capti, no com una mera escenificació puntual per sortir de l'asfíxia política en la que es trobava el govern central, sinó com una acció necessària, com el reequilibri imprescindible en el repartiment de la factura que genera la crisi i els seus devastadors efectes en la societat. En moments de preocupació i incertesa és quan la ciutadania requerim més de governs que actuïn i que ens transmetin que hi ha un pla, que exerceixin lideratge. Mentrestant, a Catalunya, s'actua com si tot plegat no anés amb nosaltres.

Llorenç Capdevila

DE REÜLL

Acarnissats

Estic segur que si ens demanessin, a vostès o a mi, que completéssim amb un derivat de la paraula *carn* l'oració 'El presumpte culpable va cometre l'assassinat amb traïdoria i...', no dubtaríem i hi afegiríem la paraula *acarnissament*. En canvi, quan això va sortir a l'examen de selectivitat de llengua catalana d'enguany, van ser ben pocs els nois i noies que ho van saber respondre correctament. Si més no, en el centenar i mig de proves que em va tocar corregir l'*acarnissament* escassejava. La majoria (més del 90%) ho havien resolt amb *carnisseria* o, alguns, amb solucions més creatives com *carnalitat*, *carnada* o *carnositat*, tots ells derivats correctes de *carn*, però no pas en el context assenyalat.

No patiu, que l'examen va anar bé, en general no era difícil i aquest error (que, al capdavant, només podia fer ballar una dècima en el resultat final) és una simple anècdota que no va impe-

dir que, gràcies a l'arrodoniment, fins i tot cometent-lo es pogués treure un 10. Tampoc no crec que ens hàgim d'esquinçar les vestidures perquè els nostres adolescents, massa castellanitzats, desconeixin el mot *acarnissament*. Si, en castellà, els haguessin demanat un derivat de *saña* en un context semblant segurament s'haurien trobat igual. Vaig adonar-me que, malgrat que per a mi i per als de la meua edat aquell exercici tenia una solució aparentment senzilla (després vaig fer un sondeig entre adults del meu entorn i tothom em va respondre correctament sense dubtar), per als adolescents de divuit anys *acarnissament* és un mot desconegut. Per què? Hi ha d'haver una explicació generacional. I l'única explicació que se m'acut té a veure, sobretot, amb les fonts que uns i altres consultem per estar informats.

Tant els anomenats *boomers* com els qui pertanyem a la coneguda com a

generació X ens vam fer grans mirant cada vespre el telenotícies, hem consultat la premsa escrita amb més o menys regularitat i, en un grau encara força elevat, diria que continuem llegint el diari (en paper o per internet), mirant els noticiaris televisius i escoltant la ràdio. I és habitual, en aquests contextos, que en els apartats de crònica negra apareguin crims comesos amb "traïdoria i acarnissament". Només cal seguir una mica (tant en versió radiofònica com televisiva) el programa *Crims*, dirigit per Carles Porta. Els joves, en canvi, s'informen per altres vies. És més difícil, doncs, que es trobin amb una crònica de successos o amb la resolució judicial d'un delictes. De fet, llegia no fa gaire (justament a la premsa) que els menors de 25 anys no consumeixen mitjans d'informació tradicional perquè el llenguatge els resulta "difícil", i que n'hi ha un 15% que s'informen, sobretot –ai las!–, a través de TikTok.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Clara Berenguer

Un retrat amable de la rutina que obre una porta a l'optimisme

EL QUIOSC

Autora: Anete Melece

Il·lustració: Melece

Editorial: Libros del Zorro Rojo

Nombre de pàgines: 40

Anete Melece treballava com a creativa en una agència de publicitat. Després de molts anys d'estabilitat laboral, va decidir que havia arribat el moment de fer alguna altra cosa, d'arriscar i començar de nou. És així com va renunciar a la feina per centrar-se en un màster d'animació i il·lustració.

El treball final d'aquest va ser *The Kiosk* (Virage Film, 2013), un curtmetratge guardonat amb nombrosos premis i del qual ara neix aquest àlbum. Publicat originalment en letó, i traduït al català per Francesc Massana, *El quiosc* és un retrat amable d'Olga, una dona literalment atrapada al seu lloc de treball que dia rere dia tracta de vèncer la monotonia vital envoltada de dolços, revistes i periòdics i també dels seus clients; una dona que saluda amb cura i sap exactament allò que cadascú necessita.

Als vespres, quan plega, però, Olga sempre està cansada, sobretot de no poder sortir del quiosc; per això, llegeix sobre indrets llunyans i mars perduts fins que, de sobte, un fet inesperat ho capgirarà tot.

Les il·lustracions de Melece, amb una tècnica mixta que combina pintura acrílica i llapis, tan acolorides i expressives, conviden a l'optimisme, a fer

d'un inconvenient una oportunitat. Amb tot, que no us enganyi l'eufòria del missatge, perquè aquest no és un àlbum d'autoajuda. *El quiosc* és una publicació que encisa. Una edició que té cura de tots els detalls, amb una coberta amb un enginyós encuny que obre una finestra cap a un petit racó del món habitat per un personatge ben peculiar i altres de secundaris que també ho són. Una narració ben tramada, que sorprèn i emociona, i unes imatges que enganxen, tant pel que contenen com per com ho contenen.

Un àlbum, en definitiva, per passejar-s'hi, tot i les dimensions reduïdes d'aquest cubicle.

Seleccionat per la Llista d'Honor d'IBBY 2020 i per dPICTUS 2020

Premi Orbil d'Àlbum Il·lustrat 2020 (Associació de Llibreries Independents Infants d'Itàlia)

Premi Peter Pan 2020 (IBBY Suècia)

Joan Cuscó i Clarasó

Una mirada necessària

AMB AQUESTES MANS

Autor: Arnau Pons

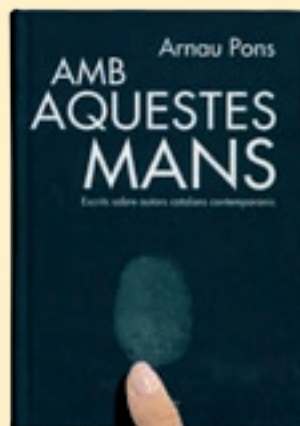
Editorial: Edicions Poncianes

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2021

Nombre de pàgines: 316

Aquest és un llibre valent, com el seu autor. Un llibre gruixut. El recopilatori d'una activitat constant. Una mirada rigorosa, lúcida i crítica. Una reflexió sobre l'art d'escriure i l'art de llegir. Imprescindible en un país que s'estimi i que estimi els seus autors.

Hi ha molts tipus de llibres, diversos tipus d'autors i moltes actituds davant la paraula dita. En aquest cas, es tracta d'un llibre que obliga a remirar, d'un autor que ens acompanya amb rigor i d'una actitud seriosa i crítica. D'un compromís amb les lletres i les idees nascudes en i des de la cultura catalana. D'un llibre fet a base de ben llegir Àngel Guimerà, Miquel Bauçà, Narcís Comadira, Maria Mercè Marçal, Joan Maragall, Salvador Espriu... Un llibre contra el gregarisme i l'academicisme. Contra la impostura. Contra la cultura catalana "teatrera" i esfilagarsada. Contra les: "lectures superficials i aproximatives com les que s'impliquen a desvirtuar un poeta", les quals sempre trobem a primera fila i són corejades a l'uníson i grandiloqüència pel "sistema cultureta" ja que són: "molt rendibles simbòlicament i econòmicament". Contra les lectures que ens deixen indiferents, que menyspreen els autors i que destrueixen les paraules.

Contra les "lectures que no aturen res ni qüestionen res".

Per Arnau Pons, cal llegir amb un bisturí a la mà. Cal saber destriar i cal saber trobar el rerefons d'allò que és escrit. Cosa que concorda amb una personalitat, la seva, que defineix dient que: "em moc de manera inevitable, entre l'agraïment i la dissidència, entre l'acceptació i el desacord, oscil·latòriament".

En una cultura desmenjada i abocada a la impotència, la mirada crítica de Pons ensenya i defensa la força constructora i destructora de la poesia. La força de la paraula ben dita. També els encerts, els errors i les llacunes dels seus autors i de la seva recepció. I és que treballa, des de fa anys, "davant d'una manca general de qüestionament envers tot allò que és propi." I ho fa bé. Molt bé.

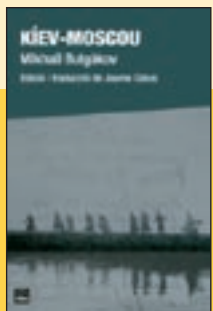
Coneix els autors, les obres i el context, sap comparar i sap analitzar. Per tant, llegeixin-lo, ja que: "La reflexió permet l'aparició d'un subjecte, insubmís a la forma quan aquesta és l'únic patró amb què es mesuren la pertinença i la pertinència catalanes. L'artista farà servir la matèria que llegeix per tornar a escriure, amb l'impuls de llibertat que demana tota creació d'art." Llegeixin-lo per aprendre a llegir, que mai no se'n sap prou. Per aprendre la força de la nostra literatura sense fer hagiografies insubstancials.

NOVETATS EDITORIALS

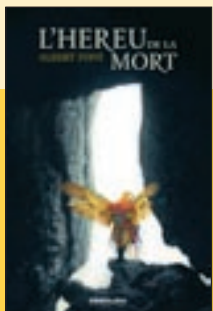
‘La guardiana dels records de Kiiv’
Erin Litteken / Navona

Holodomor. Ara hem començat a saber que aquest és el nom del gran genocidi del poble ucraïnès sota el domini de Stalin. La publicació d’aquest relat històric d’una narradora nord-americana no havia de coincidir amb la guerra, però ha estat així. La història d’un temps terrible explicada des de la perspectiva d’una adolescent, la Katya.

‘Kíev-Moscou’
Mikhaïl Bulgàkov
Ed. de 1984

I seguim a Ucraïna. Bulgàkov és un dels grans noms de la literatura russa del segle XX, però havia nascut i viscut una part de la seva vida a Kíiv. Va ser reprimat pel règim (les famoses *Cartes a Stalin*). Aquest volum selecciona articles i narracions que expliquen la guerra civil a Ucraïna entre els anys 1917 i 1921. I hi ha paral·lelismes amb l’avui.

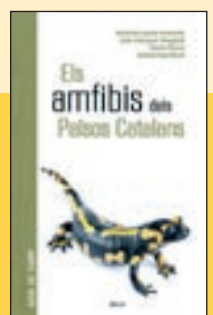
‘L’hereu de la mort’
Albert Font
Obscura Editorial

Un jove autor andorrà, apassionat de la literatura fantàstica, debuta amb aquest relat que n’és deutor. Ambientat en una antiguitat mítica, el seu protagonista és un jove que vol emprendre un viatge per conèixer totes les bèsties de la terra. Però abans de marxar de la seva ciutat sabrà que al néixer va ser assenyalat per la deessa de la mort.

‘Poema de Gilgamesh’
Trad. Lluís Feliu / Adelina Millet
Adesiara

Aquest és el text fundacional de la literatura universal. Un poema mític escrit fa tres mil anys en la cultura sumèria i babilònica. És impressionant veure com hi ha temes que en l’epopeia del rei Gilgamesh d’Uruk i el seu company Ekidu no han canviat: l’enigma de la mort, la lluita pel poder, els lligams de l’amistat... Traduït directament de l’acadi.

‘Els amfibis dels Països Catalans’
Div. autors / Brau Ed.

Aquest estiu potser ens banyarem a rieres i gorgs, i estaria bé que en coneguèssim la fauna, perquè aprendríem a respectar-la. Una bona eina pot ser aquesta guia de camp dels amfibis de les nostres terres. Més de 250 fotografies i il·lustracions de gran qualitat per distingir les espècies de granotes, gripaus, tritons i salamandres.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Parc de Manacor

“ Els primers dies de guerra, el cementeri catòlic municipal del Pla o de l’encreuament entre el camí de Porto Cristo i de Son Carrió era el lloc on es perpetraven la majoria d’afusellaments i assassinats, excepció feta de quan algú era caçat per foravila i no hi arribava viu, cosa que passava adesiara. Les tombes i l’espai interior s’omplien dels cadàvers de soldats i milicians nacionals, mentre que els cossos dels executats eren cremats i després coberts de calç. Manacor aleshores tenia tres cementeris. L’oficial, el catòlic, del camí del Port, obert el 1840; el de Son Coletes, que es va fer a dos quilòmetres del poble el 1820 arran d’una pesta i es trobava inactiu des de 1855. Aquest va ser voltat de paret seca l’any 1922 i ben al mig s’hi instal·là una creu de ferro per evitar que els pastors de cabres hi duguessin els ramats a pasturar; era un rectangle d’uns tres mil cinc-cents metres quadrats. Hi havia un tercer cementeri –adossat al del Pla, a l’extrem més llunyà del camí de Son Carrió– minúscul, dedicat als ateus, lliurepensadors, lladres i malobrants. El seu primer usuari va ser Mateu Valcaneras, fervent anticlerical i ateu que no volia ser enterrat en un recinte catòlic. La gent li havia atorgat el sobrenom de Déu amb mala idea. El cementeri d’en Déu estava també saturat de cadàvers, el 1936. Les autoritats, ja fos per evitar el soroll dels trets i el tuf posterior o potser per cercar un escorxador més discret –encara que eren molts els que gaudien de contemplar els afusellaments– disposaren el canvi del cementeri catòlic del camí de Porto Cristo al de Son Coletes. Els assassinats i les execucions sense judici es cometrien, a partir d’aleshores, encara que pogués haver-hi alguna excepció, a Son Coletes. Quasi a diari s’obrien sèquies –sovint les obrien els presos que el mateix dia o l’endemà hi acabarien a dins– on s’enterraven els morts de la nit anterior. Aquestes gavetes partien en forma radial, en totes les direccions, des de la creu del centre. A partir d’aquell moment i fins molts de mesos més tard la majoria dels crims tendrien Son Coletes per escenari; allà serien portats, igualment, els cossos de les persones sorpreses per una mort violenta a altres indrets del municipi. ”

Antoni Tugores

AUTOR

Antoni Tugores
(1948)

OBRA

‘Moriren dues vegades’
Leonard Muntaner
Ed., 2017

INDRET

Parc Municipal

MUNICIPI

Manacor

COMARCA

Llevant (Mallorca)

L’actual parc municipal manacorí està construït en bona part en el que fou un dels cementiris de la ciutat durant la Guerra Civil i on es cometeren molts dels afusellaments de republicans. Segurament fou en aquest punt que les cinc infermeres apressades al paller de Sa Coma, a sa Torre Nova, després de sofrir tortures i ser violades en el seu trasllat al Rosari, el 5 de setembre de 1938, acabaren sent assassinades i soterrades en fosses innominades en aquest espai. Un fragment de *Moriren dues vegades*, de Joan Tugores, ens pot servir de lectura per rememorar el sacrifici d’aquelles cinc indefenses dones.

6è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

ELS ESTIUS VORA EL MAR

Judit Mercadal Requena Santa Eulàlia de Ronçana

Il·lustracions: Maria Peix

Els estius eren com bocins frescos de síndria. Guardaven la dolçor dels records d'infantesa a la vora del mar, fent castells a la sorra de la platja mentre ens esquitxava l'aigua al trencar les onades. El tacte suau i melós de les pessigolles de la mare, mentre ens feia reposar cantant una cançó tendra que t'embolcallava. Els dits enganxosos, com les nits en què els llençols es recargolaven i se t'adherien a la pell i no et deixaven dormir.

La llum de la tarda entra per la finestra escalfant les últimes tardes d'hivern. A la penombra de l'habitació, asseguda a terra sobre els meus talons, obro el calaix de la tauleta de nit. Hi ha un rellotge de polsera aturat a 2/4 de 12, amb les cordes primes de pell marró, un caramel de llimona i una petita ràdio amb antena. Llenço el caramel a la bossa de les escombraries i poso a la capsa de cartó els dos objectes. No en faré res, de la ràdio, però em recorda el xiuxiueig de la nit quan anava al lavabo i havia de passar per davant de la porta del dormitori dels pares. Entreobria la porta i posava el cap a dins, per escoltar de més a prop què eren aquells murmuris, que quedaven esmorteïts pels roncs del pare. A la mínima sospita de moviment, a poc a poc havia de recular cap enrere, per por de ser descoberta.

Amb la mà a terra topo sota el llit amb unes xancletes. Eren les que portava la mare per baixar a la platja. Encara fan aquella olor del plàstic barrejat amb la sal del mar.

Les havíem comprat juntes en una botiga de la vora del passeig marítim. Jo m'havia capficat que volia un matalàs inflable en forma de tortuga, com el que havia dut el Marcel a la platja. Sabia que tenia guanyada la mare amb els meus si us plaus dolços i silenciosos. Va estar estona remenant entre la pila de matalassos, mentre jo treia el cap impacient pel costat de les seves cames per veure què hi trobava. Al final em va aconseguir el que semblava ser un cocodril, no era el que buscàvem, però jo no podia estar més contenta, amb aquell animal tan gros i ferotge seria l'enveja de tots els meus amics.

—Laura, com ho tens? —va cridar des de l'entrada en Pere.

—Ara he enllestit l'habitació principal, només em queda fer una repassada general i ja podem marxar.

—D'acord, surto una estona amb en Roc al parc d'aquí al costat mentre tu acabes tranquil·la.

—Gràcies, rei, ja em queda poc —dic mentre poso les xancletes dins la caixa i miro per sobre que no m'hagi deixat res.

Mentre torno cap al menjador, veig que la porta de la meva habitació està entreoberta. Obro el llum i observo que ens deixàvem sense recollir la làmpada de la tauleta de nit. Retiro la tauleta per desendollar-la i veig una capseta blava amb tot de petites petxines enganxades, formant el dibuix del meu nom. Somric i la trec d'aquell forat per examinar-la de més a prop. A dins hi ha tot d'objectes eclèctics, peces úniques, que formen en conjunt un tresor molt valuós, que envejarien fins i tot els pirates més rics. Hi ha xapes de coca-cola rovellades, una polsera trenada de colors, un tiquet per pujar a les atraccions de la fira i un clauer en forma de planxa de surf. Eren bocins d'anècdotes que havíem acumulat amb la colla en aquells estius eterns, que semblaven no tenir fi.

Amb l'arribada del bon temps, els dies s'allargaven i començaven les vacances escolars. Deixàvem enrere les corredisses per arribar cada dia a l'escola, ens oblidàvem de les responsabilitats de fer els deures, estàvem preparats per pintar de colors i noves aventures el llenç infinit que se'ns mostrava al davant, abans que tot es tornés a diluir amb l'arrencada del nou curs. Les maletes dins del cotxe eren el punt de partida que assenyalava l'estiu vora el mar, amb els retrobaments de la colla. Perquè no hi ha res que es pugui comparar amb els vincles que es creen amb els amics de la costa. Tot i que ens passàvem tot l'any sense saber res els uns dels altres, quan ens tornàvem a retrobar era com si haguéssim saltat d'estiu a estiu sense haver-nos separat ni un instant.

A la colla de quatre, jo era l'única nena. Mai, però, hi havia hagut diferències entre nosaltres. Érem millors amics. Pujàvem a les roques per competir a veure qui s'atrevia a saltar més lluny. Corríem pel passeig marítim amunt i avall amagant-nos entre les palmeres i els bancs. Ens estiràvem cap al tard a la sorra de la platja a observar el moviment dels núvols mentre jugàvem a endevinar les seves formes. Compràvem gelats de maduixa i xocolata a la paradeta d'en Quim, un noi jove de divuit anys que només de veure'l em feia posar vermella com un tomàquet, mentre els meus amics es reien de mi i començaven a fer petons a l'aire mentre jo corria rere d'ells intentant atrapar-los perquè paressin.

Dins la capsa hi ha també un pintallavis de color vermell intens amb la punta desgastada. La seva propietària havia estat la Paula, una nova veïna que va arribar a la comunitat, l'estiu abans de començar l'institut. Era una nena alta i prima com una espiga, amb la cara plena de petites pigues i dos grans ulls verds vigilants, amb dues llargues trenes pèl-roges que li penjaven a cada costat. Tots quatre ens vam quedar atemorits pensant qui era aquella nova intrusa que havia vingut a trencar la nostra pau. Les nostres pors, però, es van veure ben aviat alleugerides en veure que ella també s'avenia amb els nostres jocs, desafiant les normes i abraçant la llibertat de poder fer amb el nostre temps el que volguéssim. Ella em va introduir al món adult

del maquillatge. Ens amagàvem al lavabo de casa, ens pintàvem l'una a l'altra els llavis i ens posàvem una mica de coloret de la mare. Quan ens tornàvem a mirar al mirall, ens enriolàvem sense parar, mentre la mare ens preguntava rere la porta quines malifetes estàvem fent.

Amb ella també vam iniciar el que seria el negoci que ens ajudaria a finançar la compra dels tiquets per pujar a les atraccions de la fira i els gelats de

cada tarda amb en Quim. Vam agafar un llençol vell de casa i el vam posar damunt d'un banc, al mig del passeig marítim, on teníem a la venda polseres trenades de tots colors i penjolls amb les petxines més boniques que havíem trobat vora el mar i que havíem fet juntes durant els matins.

Agafó la capseta i surto amb ella de l'habitació, per posar-la dins la meva bossa, que he deixat penjada al tamboret de la cuina. Aquí el Pere ja ho ha empaquetat tot amb papers de diari, per protegir la vaixel·la que ens emportarem. Més ben dit per emportar-nos part de la que queda, després que en un dinar amb els amics dels pares jo agafés els plats per recollir-los de la taula i els deixés caure amb força a terra enfadada, perquè els pares havien desfet el nostre acord. Ja no em volien portar a la parada d'autobús per tornar a casa, així que ja no podria anar aquella nit a la festa d'aniversari d'una de les meves millors amigues de classe.

Les discussions, a casa, van començar a formar part del nostre dia a dia. No volia anar a cap lloc que impliqués estar amb els pares. Era com estar empresonat als seus dictats, sense opcions de moviment. Jo em volia quedar a la ciutat i sortir amb

els meus amics de l'institut. No se m'havia perdut res en aquell pis de la costa, preferia quedar-me a dormir a casa d'alguna amiga, mentre els pares marxaven uns dies a la platja. D'un estiu a un altre la colla s'havia trencat. Quan pujàvem, intentàvem evitar-nos els uns als altres.

L'esperit atrevit que tant havia format part de nosaltres havia estat substituït per la vergonya de cinc complets desconeguts.

M'agafó amb força al marbre, tanco els ulls i començo a plorar. Els pares ja no hi són. Fa uns anys que ens han deixat, però fins ara no havia tingut les forces per tornar a pujar a l'apartament. Un cop acabada la universitat havia tornat a passar alguns dies d'estiu amb els pares amb la companyia d'en Pere i després amb la d'en Roc quan va néixer. Als matins baixàvem a la platja tots cinc, preparats amb tota mena d'utensilis, que ens farien més còmode el desplegament vora del mar. El pare havia comprat una piscina petita perquè en Roc pogués xapotejar i jugar. Cap al capvespre, ens assèiem amb la mare a les hamaques de la terrassa, tapades amb una fina manteta, i rèiem recordant tots els moments viscuts en aquell apartament, les diferents etapes per les quals jo havia passat i de les quals la mare em deia que tard o d'hora les viuria amb el meu fill. Tant de bo, com passa amb els objectes, ens poguessin guardar tots aquests instants dins una capseta per no perdre'ls mai.

Amb un mocador m'eixugo les llàgrimes, obro l'aixeta i em mullo la cara per tornar-me a refer abans de sortir. Remeno a la bossa i trec paper i llapis per deixar una nota a l'empresa del trasllat, per tal que l'endemà quan vinguin se'n recordin de trucar-me, així sabré que tot ja està enllestit, preparat perquè hi pugui entrar la nova família.

Travesso el menjador per tancar les portes corredisses del balcó. La foscor cobreix de negre el mar, il·luminat al centre pel tènue reflex de la lluna. Els fanals del passeig marítim dibuixen ombres sobre la sorra, tot és quietud i silenci, trencat només pel soroll suau de les onades. Em poso de puntetes amb les mans a cada costat de les portes i miro cap al mar infinit inhalant l'olor de platja. Tanco les portes, agafó la bossa i passo la clau al pany de la porta principal, com tants d'altres estius en què arribava setembre i carregàvem el cotxe amb el cap baix, tristos, perquè no volíem marxar i començar l'escola.

Amb el cotxe en marxa, la mare feia adeu amb les mans i ens deia que ens acomiadéssim de la casa fins al pròxim estiu. Pujo al cotxe on m'esperen en Pere i en Roc per marxar.

Abaixo la finestra i faig l'últim adeu amb les mans.

Escolta el 'podcast' dels relats del 6è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: M. Dolors Puig Fontseca, de Bigues i Riells del Fai

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

233

LÈXIC

Sobre els mots 'fassina' i 'fusina'

Malgrat la seva semblança formal, *fassina* i *fusina* tenen significats diferents. Ara, tots dos venen de la mateixa paraula llatina: *officina*, 'fàbrica'.

Una *fassina* era una fàbrica de licors destil·lats, coneguda també com a *destil·leria*, nom molt més actual. La fassina era la indústria més artesanal d'elaborar els aiguardents. Però com s'ha arribat de la forma *oficina* a *fassina*? Hi ha hagut la pèrdua de la *o* inicial i la dissimilació de les dues *is*. El resultat seria *fecina*, que existia en català occidental, però més endavant hi hauria el canvi de *e* en *a* per l'influx d'altres mots de la família de *fer*: faena, factoria, fabrica, facilitar...

Les fassines tenen un llarg recorregut a Catalunya. Ja al segle XVIII eren molt abundants, sobretot al camp de Tarragona, on

s'elaborava i s'elabora molt vi –recordem que l'aiguardent es pot obtenir a partir de la destil·lació del vi, de la sidra i d'altres líquids fermentats–. L'aiguardent resultant era exportat pertot arreu. A l'Espluga del Francolí hi trobareu un museu de l'aiguardent a l'antiga Fassina Balanyà, que data del 1830.

Aquest primer terme no s'ha de confondre amb *fusina*, que era el lloc destinat a la fosa de metalls (actualment en diríem *foneria*). L'etimologia d'aquest mot coincideix amb la del precedent, però hi ha hagut un canvi de la vocal de l'arrel (la *a* per la *u*), provocat per analogia de *fus*, que era el participi del verb *fondre*. Al centre de Vic encara hi ha un carrer de la Fusina, segurament perquè en aquella zona hi devia haver un obrador o un taller on es fonien metalls.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Els rerefons d'un clàssic 'indie'

Deu fer com un parell d'eternitats que tinc el costum d'apuntar-me en una llibreta tots els llibres i pel·lícules que veig. Deu ser com una parafília, però que em serveixen com a suplement de la capacitat del cervell, que tampoc és que vagi gaire sobrat d'espai. El 28 de març de 1997 vaig anotar-hi la pel·lícula *Kids*, de Larry Clark. En recordo com em va captivar per la frescor dels diàlegs, per la sensació de naturalitat que transmetien els seus protagonistes. La vaig puntuar amb tres estrelles i 3/4 sobre cinc. Vint anys més tard, ara en fa cinc, vaig veure-la de nou, i em va semblar fins i tot millor. O això o bé he anat abaixant el nivell d'exigència. Aquest cop li vaig donar quatre estrelles.

Kids explicava la rutina d'uns nois de carrer a Nova York per a qui robar aliments dels supermercats, patinar amb *skate*, practicar sexe, beure, drogar-se i tractar la vida igual de malament com la vida els tractava a ells era el pa de cada dia. Clark es va convertir amb aquest debut en director de culte, refermat amb *Al final del Edén*, *Ken Park* o *Wassup Rockers*, de temàtica similar. Mentrestant, el seu guionista, Harmony Korine, va posar la primera pedra en una trajectòria que posteriorment el portaria a dirigir bestieses tan bones com *Gummo*,

Julien Donkey-boy o The Beach Bum.

Fa unes setmanes Filmin ha ampliat el seu catàleg amb el documental *Una vez fuimos Kids* (*We Were Once Kids*), una producció australiana dirigida per Eddie Martin, on es narra el rerefons que va envoltar l'enregistrament de la pel·lícula, i les conseqüències que això va tenir en el futur

dels seus protagonistes. Dos d'ells, Harold Hunter, i Justin Pierce, van morir víctimes d'una aturada cardíaca per consum de cocaïna i suïcidi, respectivament. La impossibilitat per recuperar l'estatus d'èxit assolit amb aquell debut, l'oblit amb què director i guionista van obsequiar els actors, l'ínfim preu que els van pagar per aparèixer a la pel·lícula, l'ombra de la utilització de drogues i de mig obligar a practicar sexe en nois que eren menors d'edat formen part de la cara oculta de *Kids*.

Potser per això la pròxima vegada que la vegi, d'aquí a quinze anys més, potser en lloc de quatre estrelles només li'n tornaré a donar tres i 3/4. O fins i tot podria ser que amb tot aquest substrat encara m'agradi més, sempre que em sàpiga abstraire de la manipulació dubtosa de Clark i Korine sobre aquells nois de carrer que de cop i volta van convertir-se en l'epicentre del cinema independent més influent del planeta.

Divendres 10 de juny de 2022

Filmin estrena el documental 'We Were Once Kids'

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

R.E.M. 'Murmur'

I.R.S. Records, 1983

Quan a principis dels anys vuitanta del segle passat el punk ja havia començat a decaure i els sintetitzadors s'havien apoderat del rock, era difícil esperar alguna cosa nova i original que fos estrictament rockera, amb una guitarra elèctrica de debò. R.E.M. possiblement va ser el precursor del rock alternatiu amb aquest *Murmur*, el seu primer llarga durada, publicat tres anys després d'haver-se format el grup. Es tracta d'una barreja impossible de folk rock, punk i rock de garatge que sembla acabat d'inventar en aquell mateix moment. La guitarra de Peter Buck és excelsa, acompanyada de la veu i el carisma de Michael Stipe, el baix i piano de Mike Mills i la bateria de Bill Berry. El disc no va tenir unes grans vendes (al cap d'uns anys, amb el disc *Out of Time* i la cançó "Losing My Religions", els R.E.M. es van fer

milionaris) però sí unes excel·lents crítiques. Una de les grans virtuts del grup és que enmig del soroll sempre hi és present la melodia. Totes les cançons estan compostes pels quatre membres de R.E.M. Destaquen l'evocadora "Pilgrimage", la melancòlica "Talk About the Passion" o les guitarres i pianos sinuosos de "Perfect Circle". Els cors són un altre punt fort de la majoria de temes, fins al punt que recorden els Byrds. Fa uns deu anys, però, que els R.E.M. són història: es van separar el 2011.

EL TEST Jordi Bruch

Primer instrument que vas tocar? Va ser l'acordió. **Primer concert a dalt d'un escenari.** Ja fa molt. Devia ser quan tenia uns 11 anys en alguna trobada d'acordions. En aquella època anava a moltes trobades d'aquest tipus. **Primer disc que et vas comprar?** Recordo molt el *Nou de Trinca*, de La Trinca. **Quants discos tens?** Uff! No ho sé. Molts. Centenars. **Salva'n tres.** *Hotel California*, dels The Eagles; *Born in the USA*, de Bruce Springsteen, i *Som riu*, de Txarango. **Un concert (com a públic) per recordar.** No he anat a gaires... Però tinc molt bon record d'un de Txarango al pavelló municipal de Prats de Lluçanès l'any 2014.

NOTES

Hotel Cochambre derrota el càncer i torna als escenaris

Hotel Cochambre, una de les bandes de versions de festa major capdavanteres al país, torna als escenaris. La formació havia plegat veles la passada tardor però va reaparèixer la setmana passada amb un concert a la sala Luz de Gas de Barcelona per celebrar que Benito Inglada, el seu cantant i líder, ha superat el càncer que els havia obligat a tancar provisionalment l'hotel.

Després de superar el procés de quimioteràpia, doncs, Inglada va liderar de nou els Cochambre en un concert de retorn fet dimecres passat pel qual van exhaurir les entrades en només tres dies i que van fer acompanyats d'amics i companys de professió. El retorn, a més, no és puntual sinó per quedar-se. Aquest estiu la banda tocarà a una trentena d'escenaris d'arreu dels Països Catalans (Puigcerdà, Canovelles, Sant Fost de Campsentelles, Argentona, Castelló de Farfanya, Gironella...) en una gira que han titulat *Estoy vivo porque no tengo donde caerme muer* TOUR 2022. Hotel Cochambre, nascuts l'any 2000, és una de les formacions que van revolucionar el panorama de les festes majors i els grups de versions. Gràcies al seu talent natural i la gran posada en escena, de seguida es van convertir en un fenomen inimitable dirigit per un carismàtic Inglada capaç d'*atracar* des de Bon Jovi fins a Depeche Mode passant per Bruno Mars, Xuxa o Raffaella Carrà. I ara, afortunadament, la festa continuarà.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

MARINA HERLOP 'Pripyat'

Pripyat és una ciutat fantasma que hi ha a Ucraïna, a tocar de la central nuclear de Txernòbil. I *Pripyat* és també el títol d'un disc on Herlop, a la veu i el piano, és capaç d'assemblar-se a Björk però també de bastir un discurs propi amb ritmes abstractes, atmosferes electròniques i jocs vocals que sovint no saps si són de la mateixa Herlop o fets per màquines i sintetitzadors. L'àlbum és experimental, no és carn de radiofórmules, però atrapa. Això sí, es fa curt. Té només sis peces (la setena és un revisió de *Miu*). Ah! I la portada és brutal. La Marina treu banya.

LA PEGATINA 'Hacia otra parte'

Vuitè disc d'estudi ja de La Pegatina, una banda de Montcada i Reixac que és de les poques de casa que ha aconseguit exportar la seva música a mig món. I en aquest disc això es nota sobretot en les col·laboracions. A *Yo quiero bailar* canten al costat de Los Auténticos Decadentes; a *Where Do We Go?* ho fan amb Youthstar, i a *Nothing But a Lie*, amb Querbeat. I sí, han barrejat castellà i anglès i també castellà i portuguès a *Culpa Do Mar*, que interpreten amb la cantant Flavia Coelho. El disc acaba amb l'emotiva *Hacia otra parte*, l'única que fan sols, sense col·laboracions.

FAUNA 'L'última nit'

El primer disc el van editar com a Falna el 2019 i el segon l'acaben de treure ara canviant l'1 per una *u*. I sí, el nom sona igual però el grup no. Ha crescut, ha guanyat solidesa i les vuit peces que hi ha al treball sonen *professionals* i properes als grups d'aires festius amb secció de vent que proliferen a les festes majors. Beuen a parts iguals de La Pegatina i Txarango i a part de barrejar estils (rumba, ska, pop...) també alternen català occidental i castellà. I el millor és que són de Mollerussa. De les terres de Ponent també arriba bona gent.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Tipus de cerveses

Si haguéssim d'englobar de manera generalitzada les cerveses, podríem classificar-les en dos grans grups: les Lagers i les Ale

Aquests dos tipus de cerveses es diferencien per la seva aroma, el seu color i el seu sabor, originat tant pels llevats amb els quals s'obtenen com pels seus diferents processos de fermentació.

Així, segons això, tindríem que les Lagers són de baixa fermentació (fermenten en la part baixa del contenidor i acumulen més sucre), mentre que les Ale són de fermentació alta (fermenten en la part superior juntament amb l'escuma).

UNSPASH

Lagers

Són les més populars en països com Portugal, Espanya, Itàlia o França. Són cerveses elaborades amb malts clars, d'aquí el seu color, fresques, de sabor suau i escuma blanca. Són cerveses més noves, sorgides a partir del segle XV, i els llevats utilitzats són els *Saccharomyces pastorianus*, que funcionen millor a temperatures fredes.

EN PODEM TROBAR DE QUATRE ESTILS DIFERENTS:

- **Lager pàl·lida**, amb poc alcohol i contingut calòric. Tenen poc sabor a malt amb un final sec i refrescant.
- **Pilsen/Pilsner**, originàries de Plzen (Pilsen) tenen més llúpol i més sabors de malt.
- **Lager àmbar**, hi predominen els sabors de malt torrat que s'equilibra amb un fort amargant de llúpol.
- **Lager fosca tipus bock**, és gairebé de color negra, forta i dolça. Es nota poca presència de llúpol.

MARIDATGE

Perfectes per a amanides, peixets fregits o calamars, patates fregides, fränkfurts o hamburgueses, entre d'altres.

Ale

De color més semblant al coure i escuma daurada, la seva graduació és més alta que la de les anteriors i el seu sabor més intens, amarg i afruitat. El llevat en aquest cas és el *Saccharomyces cerevisice*. Aquestes cerveses també tenen major quantitat de llúpols.

GETTY IMAGES

TIPUS DE CERVESES ALES

Hi ha multitud d'estils de cerveses ales, ja que són les més senzilles de fer i es poden elaborar a temperatura ambient, per la qual cosa són l'estil més popularitzat a tot el món sobretot entre les cerveseries artesanals.

Hi ha cerveses ale de molts tipus, però les més famoses són les angleses i les alemanyes.

Els diferents tipus d'ales catalogats segons els ingredients usats són: Pale Ale, Indian Pale Ale, Lambic, Ale Amarga, Ale Fuerte, Brown Ale, Mild, Porter i Stout.

MARIDATGE

Per la seva part, mariden a la perfecció amb barbacoes, patates braves, pizzes i menjars picants.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 15-07-2022 al 21-07-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Tens ganes d'estiu i de diversió. Augment del to vital. El Sol conjunt a Mercuri a Casa IV afavoreix els tràmits relacionats amb la llar i els canvis de domicili.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Algú de la família pot qüestionar-te, però no entris en el seu joc. Venus a Casa III afavoreix els passejos i les xerrades interessants. Interès en la lectura.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Mercuri transita la teva Casa II. És un temps per pensar en assumptes materials, per trobar la manera de guanyar més diners i també més seguretat en tu mateix.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Venus al teu signe afavoreix nous contactes i relacions amoroses. S'obren algunes portes al sector professional, però no acceptis qualsevol contracte. Valora't.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Amb Mercuri a Lleó, si estaves callant alguna cosa que et bull dins ara ho expresses, peti qui peti. Venus per Casa XII inclina a gaudir de moments de solitud.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Si havies perdut l'esperança, veus altres opcions que no havies contemplat i t'animen. Amb Mercuri per Casa XII tens la intuïció a flor de pell. Fes-li cas.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

El sector professional es veu beneït per Venus i si tens un negoci propi comences a veure'n els fruits. Pots rebre un missatge que canviarà el teu futur.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

La prudència serà la millor companya, no expliques els teus projectes a segons qui. Una visita a la natura t'ajudarà a desconnectar de les tensions diàries.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Si passes per un moment delicat, confia en un bon amic i conta-li el que sents. No t'ho guardis a dins. Venus per la Casa VIII pot portar ingressos extra.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Venus per Casa VII pot portar persones interessades en tu en l'àmbit sentimental. Si estàs fent tràmits amb la justícia, les coses sembla que es posen a favor teu.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Pots viure un moment de tensió sexual amb algú del teu entorn laboral. Si hi havia una xerrada pendent amb la parella, es donen facilitats per arribar a acords.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Amb Venus a la Casa V t'enfoques en les coses boniques de la vida i en la diversió. Si no tens una relació sentimental, és un bon trànsit per a l'enamorament.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

‘Benediction’

De Terence Davies

Passeig per la vida i la mort

El cineasta britànic Terence Davies, responsable de melodrames tan estilitzats i corprenedors com *The Deep Blue Sea* (2012) o *Sunset Song* (2015), estrena ara un altre preciós film, *Benediction*. Es tracta d'un delicat film biogràfic sobre el poeta Siegfried Sassoon (Jack Lowden), allistat a l'exèrcit en grau de tinent, que, esfereït per l'horror d'aquella carnisseria, decideix renunciar a tornar al front, declarant-se objector de consciència. El seu pacifisme el podia haver portat a un consell de guerra que l'hauria condemnat a morir afusellat, però gràcies a les seves amistats va ser destinat a un hospital, on va ser sotmès a teràpia.

Una pel·lícula sobre el pes de la vida, l'amor i la mort, plena de cultura i lirisme, amb ús de transparències i sobreimpressions, de transicions molt treballades i elegants, i acuradíssims moviments de càmera, siguin panoràmiques o tràvelings. També els salts temporals són preciosos, com quan el personatge envelleix de cop per passar al futur –interpretat per Peter Capaldi– i viceversa. O la utilització del recurs de la veu off

amb els poemes antibel·licistes de Sassoon recitats mentre es projecten noticiaris esferidors de la Gran Guerra. Commou tota la intel·ligència fílmica i la sensibilitat estètica aplicades per Terence Davies en aquest film sobre la memòria del passat i del present del poeta Sassoon.

El director aborda també la identitat homosexual del poeta, les convulses relacions que va viure amb els seus amants, el seu matrimoni amb una dona o la conversió al catolicisme. La culminació d'aquest film exquisit és un final bell i emotiu quan en la solitud d'un parc l'home madur es transforma en el jove poeta, mentre s'evoken els éssers estimats. Aquesta desfilada de rostres ja esvaïts ens recorda la poètica melangia d'*Els morts* de James Joyce, portat al cinema per John Huston en el seu darrer alè cinematogràfic l'any 1987. La darrera proposta de Davies ens arriba després de competir en el passat 69è Festival de Cinema de Sant Sebastià, on es va haver de conformar amb un premi de consolació, el de millor guió, tenint en compte els seus incomputables mèrits.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Circ a la Garriga, amb la companyia belga Be Flat

Espectacle de circ ‘Bubble you’, amb la companyia belga Be Flat. Casa Domingo Pujadas, la Garriga. Diumenge, 17 de juliol, 19.00h.

Be Flat presenta un espectacle en què el circ, la música i el joc s'uneixen en un caos orquestrat. Cinc acròbates habiten una estructura vertical, un espai que els protegeix del món, però al mateix temps els limita. Hauran d'explorar els seus límits per trobar la sortida cap a la llibertat.

Els ‘Quicos’, al Rodafolk

Quico El Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries i Suc d'Anguila. Teatre Eliseu, Roda de Ter. Diumenge, 17 de juliol, 19.00h.

Els reconeguts Quico el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries, juntament amb l'agrupació musical Suc d'Anguila i els cantadors Guardiet i Sílvia Ampolla, presenten, en el marc del festival Rodafolk, el seu espectacle *Som d'Allà Baix*.

CINECLUB D'ESTIU (en línia)

‘Cuando Harry encontró a Sally’

Any: 1989

País: Estats Units

Direcció: Rob Reiner

Gènere: Romàntica, comèdia

Repartiment: Meg Ryan, Billy Crystal, Carrie Fisher, Bruno Kirby

Disponible en:
HBO, Movistar+

Harry Burns (Billy Crystal) i Sally Albright (Meg Ryan) es coneixen fortuïtament quan ella s'ofereix per portar-lo al cotxe fins a la ciutat. Entaulen una conversa sobre l'amistat entre persones de diferent sexe. La conversa acaba en discussió, però entre ells neix una relació molt especial. Són un home i una dona que s'han passat molt de temps intentant esbrinar com continuar sent amics. No obstant això, Harry té una ferma creença: que dues persones de sexe oposat no poden ser simplement amics, la relació sempre acaba al llit o a l'altar. Sally creu el contrari. Tot i les diferències la seva relació va continuant en el temps.

CINEMES

BLACK PHONE

EUA 2021. Dir. Scott Derrickson. Amb Ethan Hawke i Mason Thames. Terror. En una ciutat de Colorado, als anys 70, un emmascarat segresta Finney Shaw, un noi tímid i intel·ligent de 13 anys, i el tanca en un soterrani insonoritzat on de res serveixen els seus crits. Quan un telèfon espatllat i sense connexió comença a sonar, Finney descobreix que a través d'ell pot sentir les veus de les anteriors víctimes, que estan decidides a impedir que Finney acabi igual que elles.

ELVIS

Austràlia 2022. Dir. Baz Luhrmann. Amb Austin Butler i Tom Hanks. Drama musical. La pel·lícula explora la vida i la música d'Elvis Presley a través del prisma de la seva complicada relació amb el coronel Tom Parker, el seu enigmàtic mànager. La història aprofundeix en la complexa dinàmica que existia entre Presley i Parker, que abasta més de 20 anys, des de l'ascens de

Presley a la fama fins a la seva fama sense precedents, en el context de la revolució cultural i la pèrdua de la innocència als Estats Units. I en el centre d'aquest periple hi ha Priscilla Presley, una de les persones més importants i influents en la vida d'Elvis.

JURASSIC WORLD: DOMINION

Estats Units 2022. Dir. Colin Trevorrow. Amb Chris Pratt, Bryce Dallas Howard, Laura Dern, Jeff Goldblum i Sam Neill. Fantàstic. Quatre anys després de la destrucció d'Illa Nublar, els dinosaures ara viuen i cacen al costat dels humans a tot el món. Aquest fràgil equilibri remodelarà el futur i determinarà, d'una vegada per sempre, si els éssers humans continuaran sent els depredadors màxims en un planeta que ara comparteixen amb les criatures més temibles de la història.

LIGHTYEAR

EUA 2022. Dir. Angus MacLane. Animació. La història de l'origen de Buzz

Lightyear, l'heroi que va inspirar la joguina i que ens dona a conèixer el llegendari Guardià Espacial que acabaria comptant amb generacions de fans.

MINIONS: EL ORIGEN DE GRU

EUA 2022. Dir. Kyle Balda, Brad Ableson i Jonathan del Val. Animació. Són els anys 70 i Gru creix en un barri residencial, en ple boom dels pentinats cardats i els pantalons de campana. Com a fan incondicional d'un famós supergrup de dolents, Els salvatges sis, Gru idea un pla per demostrar-los que és prou malvat com per treballar amb ells. Per sort, compta amb l'ajuda dels seus fidels seguidors, els Minions, sempre disposats a sembrar el caos. Junts, Kevin, Stuart, Bob i Otto –un nou Minion amb aparell a les dents i desesperat per sentir-se acceptat– desplegaran el seu potencial per construir al costat de Gru el seu primer cau, experimentar amb les primeres armes i dur a terme les primeres missions. Seqüela d'Els Minions (2015).

PADRE NO HAY MÁS QUE UNO 3

Espanya 2022. Dir. Santiago Segura. Amb Santiago Segura i Toni Acosta. Comèdia. S'acosta Nadal. Els nens trenquen accidentalment una figureta del pessebre de col·lecció del seu pare i n'han d'aconseguir per tots els mitjans una d'igual. El problema és que és una peça única d'antiquari. Sara, la filla gran, trenca amb el seu xicot, Ocho, que intentarà recuperar els seus favors amb l'ajuda del seu sogre, Javier. Precisament el sogre de Javier, el pare de Marisa, serà acollit a la casa familiar per passar-hi les festes després de la seva separació, la qual cosa no deixarà indiferent la mare de Javier, Milagros. Rocó, la folklòrica de la família, que feia de Verge per Nadal, és relegada enguany a fer de pastoreta, cosa que el seu pare, Javier, no està disposat a assumir.

THOR: LOVE AND THUNDER

EUA 2022. Dir. Taika Waititi. Amb Chris Hemsworth, Natalie Portman, Tessa Thompson, Chris Pratt i Christian Bale. Acció. El Déu del Tro emprèn un viatge que no s'assembla en res al que s'ha enfrontat fins ara: una cerca de la pau interior. Però el retir de Thor es veu interromput per un assassí galàctic conegut com a Gorr el Carnisser de Déus, que busca l'extinció dels déus. Per fer front a l'amenaça, Thor sol·licita l'ajuda del Rei Valkiria, de Korg i de la seva exparella Jane Foster, que, per a sorpresa de Thor, empenya inexplicablement el seu martell màgic, Mjolnir, com la Poderosa Thor. Junts s'embarquen en una aventura còsmica en la qual hauran de descobrir el misteri de la venjança del Carnisser de Déus i detenir-lo abans que sigui massa tard.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	Un amor en Escòcia	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-

RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Minions: el origen de Gru	-	18.00	19.30	19.00
	Minions: el origen de Gru (cat.)	-	20.30	17.00	21.00

VIC		Divendres	Dissabte i diumenge	De dilluns a dijous
Sucre	Padre no hay más que uno 3	17.45, 19.10, 20.25, 21.05 i 22.35	11.40 (dg.), 11.45 (ds.), 13.15, 15.15, 15.45, 17.45, 19.10, 20.25, 21.05 i 23.00	16.45, 17.30, 18.20, 19.20, 21.15 i 22.05
	Thor: Love and Thunder	18.05, 19.45 i 22.10	11.30 (dg.), 11.55 (dg.), 16.30, 18.05, 19.45 i 22.10	16.55 i 19.35
	Thor: Love and Thunder (3D)	-	13.45 i 16.05	-
	Thor: Love and Thunder (VOSE)	22.40	22.40	-
	Detectiu Conan: la núvia (...)	19.15 i 23.00	19.15 i 22.45	-
	Minions: el origen de Gru	17.15, 20.50 i 22.25	11.25 (dg.), 11.30 (ds.), 15.25, 17.15, 18.25, 20.45 i 22.25	16.30, 19.05, 20.20 i 21.30
	Minions: el origen de Gru (cat.)	17.00 i 18.55	11.50 (dg.), 16.10 i 18.45	17.10
	Minions: el origen de Gru (3D)	16.50 i 18.40	-	17.00
	Elvis	22.00	18.30 i 21.45	-
	Black Phone	20.15 i 22.35	20.15 i 22.35	19.15
	Llenos de gracia	17.55 i 19.45	11.30 (dg.), 15.40 i 17.55	17.40 i 19.45
	Lightyear	17.10	11.15 (dg.), 17.10	-
	Jurassic World: Dominion	16.50 i 21.30	11.30 (dg.), 15.40 i 21.30	16.30 i 19.15
	Top Gun: Maverick	20.30	20.10	19.00

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

HORIZONTALS: 1. Sofisticar les fotografies a base de fer-les cada cop més amb els dits / 2. M’encanta, el nen Jesús. Patien com bojos, era incapaç de fer res ben fet / 3. P amb crossa. Del coit interminable que et pot fer tan i tan ric. El mig de la meitat / 4. Hi apunto diàriament com em va la dieta. Pinto amb una barreja de cola / 5. Enemics de la Nova Llei. Cicle vital del pèndol. La fi del fil / 6. Arracona, estranyament alegre. Satisfaci els comensals / 7. Fa al·lusió a la febre, que és com dir al foc. Duna no formada del tot / 8. Punt crític de la malaltia, quan la Meca es trastorna. Pluja interior / 9. Als marges de la llei. El parenostre li farà perdonar-nos / 10. Agita agita, que és un instrument. Com que creix en alta muntanya està força acollonit / 11. A mig fer. Vidre que va de conya per veure les dues foques. Q tal com sona / 12. Tasti per endavant, per exemple el Lib. Ocell destre a decapitar libis, precisament / 13. La germana del censor. Prou atrevit per sembrar el caos a Saratoga.

VERTICALS: 1. Llançador de fletxes al museu. Guix obtingut a l’algepsar / 2. Una vida sense limitacions. L’única habilitat que té la de la 2H, i la major part és inèrcia. Romania sense cap mirament / 3. Plovisqueig de gotes que acaben fent llim. Vivia aquí i ara és a Sibèria / 4. Emprenyat com de costum. Del mecanisme que permet la comunió dels cossos / 5. Com més gros el camió, més gran. Fibra per fer cordills amb gust de ratafia / 6. La quinta a força. Selecció no competitiva. Orquestra de la Bona Gent / 7. Cantant ple de sentiment. Jo, d’això, només sé que és una operació química / 8. Iniciació a la iniciació. Estratègia de descompassar l’esmentat cicle vital. La Pantoja deia que ho era / 9. Si aquest cruci tingués versió digital ara el tindries als dits. Regió grega molt estudiada pels etòlegs / 10. Inicials que d’ençà que no són governamentals xerren més. Se’n torna cap a casa, allà al nord. Poca broma / 11. El pis de dalt. Entre la infància i l’adolescència, quan cal més que perícia / 12. Al laboratori es troben com a casa. Cop de palmell, aviam si tus.

SUDOKUS

AMIC

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l’1 al 9. No s’ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: difícil

		7			9			8
	5	2		6				9
6			7	2				
9						4		3
				5		9	7	
7	3				6			5
		6			3			
				4			3	
8				7	5	6	9	4

Dificultat: mitjana

	2							
	6	8	9					2
5	7		8			3		
	5			2	7	9	3	8
3					9		6	
	9			3	4		2	5
				6	8			3
		6		7				
2	3		4					

SOLUCIONS

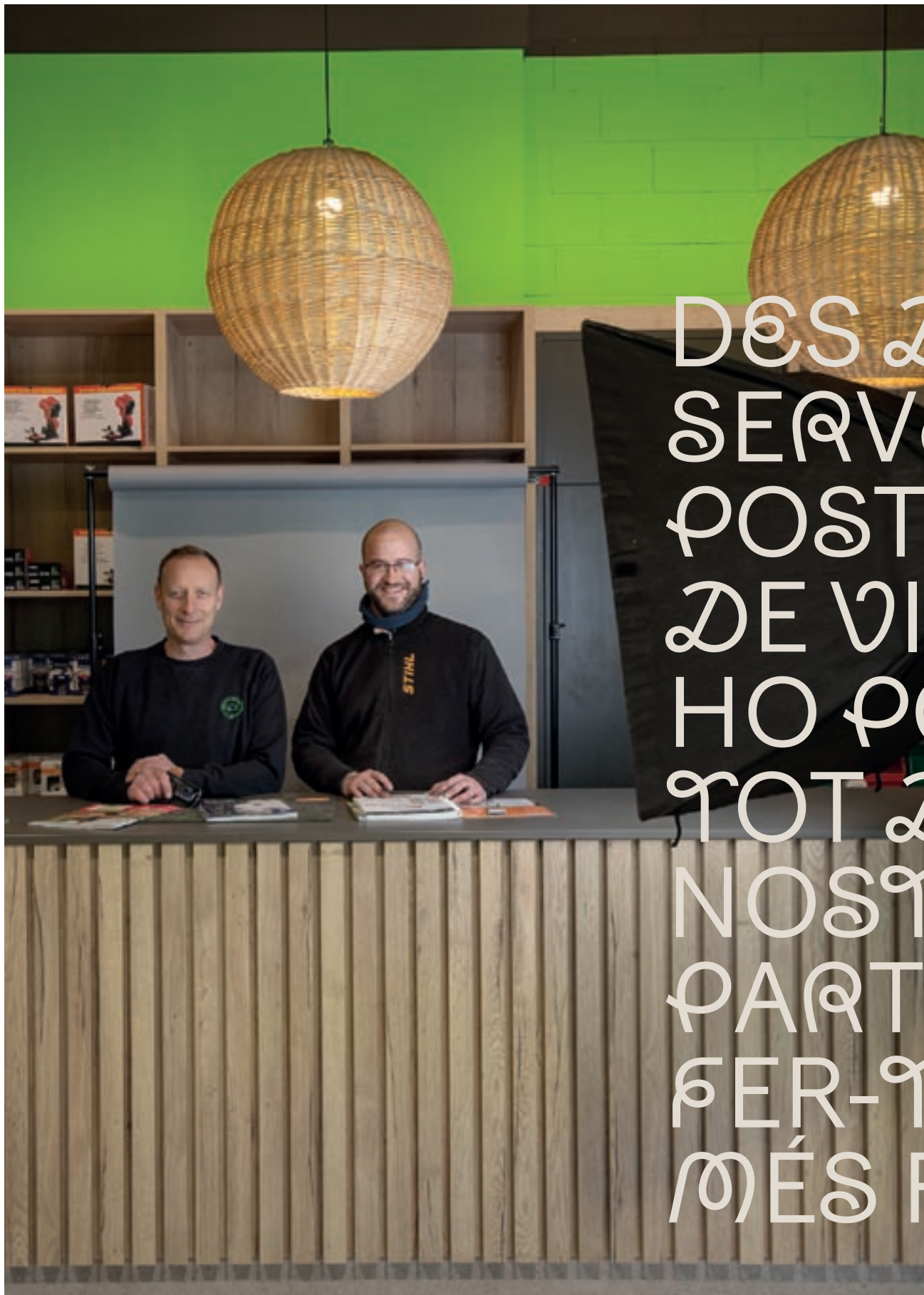
8	2	3	1	7	5	6	9	4
5	9	1	6	4	2	8	3	7
4	7	6	9	8	3	5	1	2
7	3	8	4	9	6	1	2	5
2	1	4	3	5	8	6	9	7
9	6	5	2	1	7	4	8	3
6	8	9	7	2	4	3	5	1
3	5	2	8	6	1	7	4	9
1	4	7	5	3	9	2	6	8

Dificultat: difícil

2	3	5	4	9	1	6	8	7
9	8	6	3	7	5	2	4	1
7	4	1	2	6	8	5	9	3
8	6	9	7	3	4	1	2	5
3	1	2	5	8	6	9	7	4
8	5	4	1	2	7	9	3	6
5	7	9	8	4	2	3	1	6
1	6	8	9	5	3	4	7	2
4	2	3	7	1	6	8	5	9

Dificultat: mitjana

13	S	O	R		A	G		S	A	R	A	T
12	P	R	E	L	I	B	I	S				
11	E	B	I	F	O	C	A	L				
10	G	A	I	T	A		A	C	O	N	I	T
9	L	I				D	I	T	O	R		
8	A	C	M	E		G	O	T	E	R	E	S
7	P	I	R	E	T	I	C					
6	R	E	L	E	G	A		A	T	I	P	I
5	E	N	L		C	T	A	C				
4	D	I	E	T	A	R	I		L	A	C	O
3	R	A	N	T	R	I	C					
2	A	D	O	R	O		I	N	E	P	T	A
1	D	I	G	I	T	A	L	I	T	Z	A	R

DES DE
SERVEI
POSTVENDA
DE VICREU,
HO POSEM
TOT DE LA
NOSTRA
PART PER
FER-Í'HO
MÉS FÀCIL

En Jordi i l'Albert:
solucionar problemes, el seu mantra diari

VICREU

Som jardineria intel·ligent
PAE d'Osona · Mas de la Mora 12F · Vic
T 93 889 33 52 · [@vicreu](#) · [vicreu.net](#)